

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนอาชีวศึกษา เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ตามตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรจำนวน 1,651 คน ได้กลุ่มตัวอย่างที่ควรนำมาใช้อย่างน้อยจำนวน 314 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามข้อมูลความคิดเห็นของครูโรงเรียนอาชีวศึกษา เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้สื่อการสอนของครูอาชีวศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Checklist) สอบถามข้อมูลทั่วไปของครูโรงเรียนอาชีวศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับเป็นแบบวัดปริมาณการใช้สื่อการสอนของครู ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน 6 ขั้นตอน ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ เป็นแบบวัดปริมาณเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนอาชีวศึกษา เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก แบบสอบถามฉบับนี้ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .9620

การเก็บข้อมูลผู้วิจัย นำแบบสอบถามแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยได้รับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 269 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 314 คน

สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) มาวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนและระดับการใช้สื่อการสอนเป็นรายด้าน โดยใช้เครื่องคำนวณ (Computer) จากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผลวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษา เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก สรุปผลได้ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 286 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.48 มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.06 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.61 ครูอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.14 สังกัดสถานศึกษาของเอกชน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละร้อยละ 51.75 มีภาระงานสอนต่อสัปดาห์มากที่สุด 16-20 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 44.3 และพบว่าภาระงานอื่น ๆ นอกจากสอนต่อสัปดาห์ของครูอาชีวศึกษามากที่สุดคือ 5-10 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 45.45

จากการศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน สรุปว่า

1. ปัจจัยด้านตัวครู ครูมีความคิดเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนในระดับมาก และปัจจัยรายด้านที่ศึกษา ครูมีความคิดเห็นว่าเป็นปัจจัยต่อการใช้อุปกรณ์ และความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน ในระดับมาก และแรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน ครูมีความคิดเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อุปกรณ์การสอน ในระดับปานกลาง และปัจจัยรายด้านที่ศึกษา ครูมีความคิดเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อุปกรณ์การสอน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน ในระดับปานกลาง
3. ปัจจัยด้านผู้เรียน ครูมีความคิดเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน ในระดับมาก และปัจจัยรายข้อที่ศึกษา ครูมีความคิดเห็นว่าการตอบสนองของผู้เรียนต่อการใช้อุปกรณ์การสอน ความพร้อมทางด้านการเรียนของผู้เรียน ความสนใจและกระตือรือร้นต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน และขนาดของกลุ่มผู้เรียน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน ในระดับมาก และความแตกต่างกันของลักษณะผู้เรียน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน ในระดับปานกลาง

จากการวิเคราะห์การใช้สื่อการสอนของครู พบว่า ระดับการใช้สื่อการสอนของครูทั้ง 6 ขั้นตอนอยู่ในระดับมาก โดยขั้นตอนการใช้สื่อการสอนของครูเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ขั้นตอนให้ผู้เรียนมีปฏิริยาตอบสนอง ขั้นการระบุวัตถุประสงค์ ขั้นการใช้สื่อการสอน ขั้นการเลือกสื่อการสอน ขั้นการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน และขั้นการประเมินผลสื่อการเรียนการสอน

อภิปรายผล

จากการศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครู พบว่า

1. การวิเคราะห์ปัจจัย

1.1 ปัจจัยด้านตัวครู ครูมีความคิดเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนของครูอยู่ในระดับมาก ซึ่งในรายด้านที่ศึกษานั้นครู เห็นว่า เจตคติต่อการใช้สื่อการสอน และความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนของครู อยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนแรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนของครู อาจารย์ ในระดับปานกลาง กล่าวคือ

1.1.1 เจตคติต่อการใช้สื่อการสอนนั้น เมื่อพิจารณาปัจจัยเป็นรายข้อ ครูมีความคิดเห็นว่าเป็นสื่อการสอนเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งในรายข้อที่ศึกษานั้น ครู เห็นว่า สื่อการสอนช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น ทำให้สอนง่ายขึ้น นักเรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้เป็นรูปธรรม มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ช่วยให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน นักเรียนสามารถเรียนรู้และฝึกหัดด้วยตนเอง ครูมีความกระตือรือร้นในการสอน สื่อการสอนช่วยทำให้บทเรียนน่าสนใจ เกิดทักษะได้รวดเร็วและดีขึ้น สื่อการสอนสามารถช่วยจัดปัญหาเรื่องสถานที่ เวลา และระยะทาง ได้ อยู่ในระดับมาก การวิจัยปรากฏผลเช่นนี้ อาจกล่าวได้ว่า ครู ส่วนใหญ่คิดว่า การตระหนักในหน้าที่ของความเป็นครู เป็นสิ่งสำคัญที่ครู อาจารย์ จะต้องถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน โดยเห็นว่าสื่อการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียน โดยพยายามใช้สื่อการสอนมาเป็นตัวกลางในการสร้างความสนใจ และอธิบายเนื้อหาเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น จากผลการวิจัยดังกล่าวได้สอดคล้องกับ คันสนีย์ จำเกิด (2530) ที่พบว่า เจตคติที่ดีต่อนวัตกรรม เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมมากที่สุด นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธีระพงษ์ ลาภบุญเรือง (2534) ที่พบว่า เจตคติเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของครูมัธยมศึกษา ในระดับมาก และผลการวิจัยของ นางลักษณ มาตเลิง (2539) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการผลิตสื่อการสอน เป็นปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจต่อการผลิตสื่อการสอน ในระดับมาก และผลการวิจัยของ นิภาพร ปาระแก้ว (2542) ที่พบว่าเจตคติต่อการใช้สื่อการสอนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการใช้สื่อการสอนของครู อาจารย์ อยู่ในระดับมาก

1.1.2 ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูมีความคิดเห็นว่าความสามารถในการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุ เทคนิคและวิธีการ ความสามารถในการใช้สื่อการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน เนื้อหาวิชา และวิธีการสอน ความสามารถในการเลือกสื่อการสอนให้เหมาะสมกับระดับ วัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล ความรู้เกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน การใช้สื่อการสอน การเลือกสื่อการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน ความสามารถในการปฏิบัติตามขั้นตอนการใช้สื่อการสอน ความเข้าใจความสัมพันธ์ที่สื่อการสอนมีต่อวิธีการสอนหรือเนื้อหาวิชา ความรู้ความเข้าใจหลักการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ความสามารถในการวางแผนการสอนและการใช้สื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถและทักษะในการใช้สื่อการสอน ความสามารถในการประเมินคุณค่าและคุณภาพของสื่อการสอนล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้สื่อการสอนในระดับมาก ส่วนความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สอน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าการที่ครูมีความรู้และความสามารถในการใช้สื่อการสอน จะทำให้ครูสามารถใช้สื่อการสอนด้วยความมั่นใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวารี เทพการุณ (2543, หน้า 83-84) ที่พบว่า ความรู้ในเรื่องสื่อการสอน และการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้สื่อการสอน แสดงให้เห็นว่า ความรู้ และการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้สื่อการสอน มีผลต่อการใช้สื่อการสอนของอาจารย์แพทย์ในระดับมาก และผลการวิจัยของ วรรณาท ต๋องเรียน (2547) ที่พบว่า อาจารย์แพทย์ส่วนใหญ่ใช้สื่อตามความรู้ที่มี และใช้ระยะเวลาในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ อาจารย์แพทย์ใช้สื่อการสอนตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับสื่อการสอนในระดับมาก

1.1.3 แรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อครูมีความคิดเห็นว่า การได้รับการยอมรับ โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน และฐานะทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการใช้สื่อการสอนในระดับปานกลางคือ

การได้รับการยอมรับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่ศึกษา ครูมีความคิดเห็นว่า การที่สื่อการสอนที่ใช้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนของครูในระดับมาก ส่วนการได้รับคำชมเชยเมื่อมีการใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอน การที่เพื่อนร่วมงานมาขอคำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคการสอนและใช้สื่อการสอน การที่โรงเรียนยอมรับการใช้สื่อการสอนของครูเพื่อเป็นแบบอย่างแก่เพื่อนร่วมงาน การที่ผู้บังคับบัญชาให้การยกย่องชมเชยว่าเป็นบุคคลตัวอย่างด้านการใช้สื่อการสอน และการได้รับเชิญเป็นวิทยากรในการให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอนและการใช้สื่อการสอน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนของครูอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง

โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน เมื่อพิจารณารายชื่อที่ศึกษา ครูมีความคิดเห็นว่าการที่ครู อาจารย์ ได้มีโอกาสไปฝึกอบรม และศึกษาดูงานเพิ่มพูนความรู้ด้านสื่อการสอน การได้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิต และการใช้สื่อการสอน การได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น และสามารถนำไปประกาศเกียรติคุณ หรือวุฒิบัตรการสอนดีเด่นไปประกอบการพิจารณาความดีความชอบได้ และการมีโอกาสได้รับการสนับสนุน เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น ล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนในระดับปานกลาง

ฐานะทางเศรษฐกิจของครู อาจารย์ เมื่อพิจารณารายชื่อที่ศึกษา ครูมีความคิดเห็นว่าการที่ครู มีสภาพคล่องทางเศรษฐกิจในสังคม และมีฐานะทางการเงินที่ดี มั่นคง และมีรายได้จากเงินเดือนประจำเพียงพอกับค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว ล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนในระดับปานกลาง อาจกล่าวได้ว่าการใช้สื่อการสอนของครู ไม่จำเป็นต้องอาศัยการได้รับการยอมรับนับถือ โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน และฐานะทางเศรษฐกิจของครู อาจารย์ ก็ไม่จำเป็นมากนักเช่นกัน ซึ่งแรงจูงใจเหล่านี้เป็นแรงจูงใจภายนอก เป็นแรงจูงใจจากสังคมในหน่วยงาน หรือนอกหน่วยงาน จึงอาจจะส่งผลให้ครูอาจารย์ ต้องการที่จะพัฒนาตนเอง พัฒนางานได้ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับดวงเดือน พันธุมนาวัน (2518) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจภายในมีความสำคัญกว่าแรงจูงใจภายนอก เพราะแรงจูงใจที่เกิดขึ้นเองในตัวบุคคล จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จได้มากกว่าแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากแรงกระตุ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล เช่น ความสนใจ ความพอใจ เป็นแรงจูงใจที่มีความสำคัญมากกว่าเช่นกัน

1.2 ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน ครูมีความคิดเห็นว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้สื่อการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในรายชื่อที่ศึกษานั้นครู อาจารย์ เห็นว่าสภาพการทำงานบริการสื่อการสอน และงบประมาณสนับสนุน ล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนของครู อาจารย์ อยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ

1.2.1 งบประมาณสนับสนุน เมื่อพิจารณาปัจจัยรายชื่อที่ศึกษา ครูมีความคิดเห็นว่าการที่โรงเรียนมีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ประกอบการสอนและการผลิตสื่อการสอนอย่างเพียงพอ มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการสื่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ โรงเรียนมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการใช้สื่อการสอนของครู อาจารย์อย่างต่อเนื่อง จัดหา จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอนของครู มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการสอนของแผนกวิชาต่าง ๆ อย่างเพียงพอ และโรงเรียนให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการจัดประกวดสื่อการสอนภายใน โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนของครู อาจารย์ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ชีระพงษ์ ลาภบุญเรือง (2534) ที่พบว่า ปัจจัยด้านงบประมาณ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน ในระดับ

ปานกลาง จากผลปรากฏเช่นนี้ อาจกล่าวได้ว่า การใช้สื่อการสอนของครู อาจารย์นั้น ไม่จำเป็นต้องอาศัยงบประมาณมากนัก ซึ่งโรงเรียนควรจัดหาจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอนของครูอย่างพอเพียง ซึ่งครูส่วนใหญ่ยังเห็นว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องเป็นผู้รับผิดชอบจัดการในเรื่องงบประมาณซึ่งยังไม่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนของครูมากเท่าไรนักเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภารัตน์ นันทพานิช (2548) ที่พบว่า ปัจจัยการจัดการด้านการเงิน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้สื่อการสอนของครูในระดับปานกลาง

1.2.2 การบริการสื่อการสอน เมื่อพิจารณาปัจจัยรายชื่อที่ศึกษา ครูมีความคิดเห็นว่าการที่โรงเรียนมีบุคลากรด้านการบริการสื่อการสอนที่มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อการสอน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือด้านการใช้สื่อการสอน มีวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิตสื่อ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการให้บริการด้านสื่อการสอน มีบริการผลิตสื่อวัสดุอุปกรณ์ด้วยความสะดวกรวดเร็ว และมีคู่มือบอกขั้นตอนและวิธีการใช้สื่อการสอน ล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนของครู อาจารย์ในระดับปานกลาง การวิจัยปรากฏผลเช่นนี้พิจารณาแล้วอาจกล่าวได้ว่า การใช้สื่อการสอนของครูนั้น ถึงแม้ครูจะมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน หรือมีการบริการด้านสื่อการสอน แต่ถ้าครูอาจารย์ไม่เห็นความสำคัญในคุณค่าของการใช้สื่อการสอน และตระหนักในบทบาทของความเป็นครูแล้ว ปัจจัยเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อการใช้สื่อการสอนของครูไม่เท่าที่ควร สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ นิภาพร ปาระแก้ว (2542, หน้า 80) พบว่า ปัจจัยด้านการบริการสื่อการสอนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการใช้สื่อการสอนของครู อาจารย์ ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยของ ขนิษฐา คล้ายจาด (2538) ที่พบว่า การดำเนินการแก้ปัญหาการผลิต และการใช้สื่อการสอนของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน เป็นการแก้ปัญหาที่มีความเหมาะสมปานกลาง

1.2.3 สภาพการทำงาน เมื่อพิจารณาเป็นปัจจัยรายชื่อที่ศึกษา ครูมีความคิดเห็นว่าการที่โรงเรียนมีห้องเรียนและห้องปฏิบัติงานเพียงพอต่อการเรียนการสอน มีความพร้อมสำหรับการใช้งานได้ตลอดเวลา และมีสภาพเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนาท ต้องเรียน (2547) ที่พบว่า ความพร้อมและสถานที่ในการใช้สื่อการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนของอาจารย์แพทย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.3 ปัจจัยด้านผู้เรียน ครูมีความคิดเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนของครูอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นปัจจัยรายชื่อที่ศึกษา ครู อาจารย์เห็นว่า การที่ผู้เรียนมีการตอบสนองที่ดีต่อการใช้สื่อการสอน ผู้เรียนมีความพร้อม ความสนใจและกระตือรือร้นที่จะ

เรียนรู้ และขนาดของกลุ่มผู้เรียนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนในระดับมาก ส่วนความแตกต่างกันของลักษณะผู้เรียนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการที่ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและมีความพร้อมที่จะเรียนรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการที่ครูผู้สอนจะนำสื่อการสอนไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นสิ่งที่เสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การวิเคราะห์ระดับการใช้สื่อการสอนของครูอาชีวศึกษา เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ผลปรากฏโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภารัตน์ นันทพานิช (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการจัดการที่มีผลต่อการ ใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 ถึง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 และ 2 พบว่าระดับการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า สภาพการปฏิบัติส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นขั้นตอนการจัดหาสื่อการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยของ ชูชาติ บุญชู (2529, บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี พบว่า การใช้สื่อการเรียนการสอนของครูนั้น ขึ้นอยู่กับการได้รับบริการและการส่งเสริมจากผู้บริหาร โรงเรียนและเพื่อนครูด้วยกัน และในทำนองเดียวกันถ้าผู้บริหารมองไม่เห็นถึงความสำคัญในการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและไม่ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนครูด้วยกันแล้วครูจะใช้สื่อ น้อยลง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

การส่งเสริมให้ครู อาจารย์ มีการใช้สื่อการสอนกันมากขึ้น ผู้บริหารควรคำนึงถึง ปัจจัยดังต่อไปนี้ ปัจจัยด้านตัวครู เป็นปัจจัยที่ควรคำนึงถึงเป็นอันดับแรก ซึ่งผู้บริหารควรหาวิธีสร้างเจตคติที่ดีต่อการใช้สื่อการสอนของครูอาจารย์ นอกจากนั้น ครูควรศึกษาการใช้สื่อการสอนประเภทต่างๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหา ตลอดจนวุฒิภาวะของผู้เรียน เพื่อสร้างความสนใจ ใฝ่ใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนเพื่อทำให้สื่อการสอนนั้นเกิดประโยชน์ และให้ผลคุ้มค่ามากที่สุด และผู้บริหารควรมีการสนับสนุนให้ครูมีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีการพัฒนาครูในด้านทักษะการผลิต การใช้สื่อการสอน และผู้บริหารควรพิจารณาความดีความชอบครู อาจารย์ผู้ที่มีการสอนดีเด่นเป็นพิเศษ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน นอกจากนั้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และมีการส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อการสอนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง มีการนิเทศติดตามการทำงาน และให้ขวัญกำลังใจแก่ครู อาจารย์ อย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ

ครูที่จะนำเอาสื่อการสอนมาประกอบในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในด้านการใช้สื่อการสอนอยู่บ้าง ทั้งที่เป็นสื่อ พื้นฐานและสื่อสมัยใหม่ โดยเฉพาะสื่อสมัยใหม่นั้นจะมีมากและมีความซับซ้อนมากขึ้นในอนาคต ในด้านการใช้สื่อการสอนนั้นครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเป็นอย่างดีว่าเนื้อหาวิชา ตรงไหนควรจะใช้สื่อชนิดใดจึงจะเหมาะสม และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด โดยวางแผนการสอนว่าจะใช้สื่ออะไร ที่ตรงจุดไหนของบทเรียน รู้จักเลือกและมีทักษะในการใช้สื่อ ชนิดนั้น ๆ ด้วย ครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน ระดับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนต้องมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับสื่อการสอนนั้นในด้านธรรมชาติ ลักษณะ คุณค่า ข้อดี ข้อจำกัด และวิธีการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ให้มากที่สุด

ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน ซึ่งปัจจัยในด้านนี้ ผู้บริหารควรมี การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ และต่อเนื่อง นอกจากนั้นควรจัดสภาพการทำงาน ของครู อาจารย์ให้เหมาะสม และเอื้อต่อการใช้สื่อการสอนมากขึ้น

ปัจจัยด้านผู้เรียน คุณลักษณะของผู้เรียน และความสนใจและกระตือรือร้นต่อกิจกรรม การเรียนการสอนของผู้เรียนเป็นปัจจัยที่ควรคำนึงถึงว่าครูผู้สอนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะกระตุ้นให้ ผู้เรียนสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนซึ่งผู้สอนจะต้องมีเทคนิควิธีการสอน สื่อการสอนและ สภาพแวดล้อมที่ดีในการเรียนเพื่อเป็นการเร้าความสนใจให้ผู้เรียนเกิดความอยากที่จะเรียนรู้ และ เทคนิควิธีการรวมทั้งสื่อการสอนจะต้องมีความเหมาะสมกับคุณลักษณะของผู้เรียน จึงจะทำให้ การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้แล้วก็จะส่งผลต่อตัว ครูที่จะกระตือรือร้น ในการหาเทคนิควิธีการสอน และสื่อการสอนมาใช้ในกระบวนการเรียน การสอนต่อไป

การจัดการเรียนการสอนของเราในปัจจุบันยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนทุกคน มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านความพร้อม ความสามารถ ความสนใจ และวิธีการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่ง ทางจิตวิทยาเรียกว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเมื่อผู้เรียนทุกคนมีความแตกต่างกัน นักการศึกษา จึงได้พยายามคิดค้นรูปแบบและวิธีการทางการศึกษาที่จะสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนบรรลุจุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้ ครูที่จะจัดการเรียนการสอน เพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดั่งนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจสื่อการสอน เทคนิควิธีการและตัวผู้เรียนเป็นอย่างดี นอกจากครูจะต้องมีความสามารถในการเลือกสื่อให้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนแล้ว ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจลักษณะของตัวผู้เรียน ไม่ว่าจะ เป็นด้านอารมณ์ ประสบการณ์เดิม ความต้องการ และเจตคติ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนในโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ที่แตกต่างกัน ว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการใช้สื่อการสอนของครูที่นอกเหนือจากการศึกษาครั้งนี้ เช่น ปัจจัยด้านทัศนคติ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University